

חזרה לאתר

מומנטו (יד ימין)

(מתוך הקובץ "סיפורים לנסיעות קצרות". גרסה מוקדמת של הסיפור פורסמה לראשונה במוסף לתרבות וספרות של "הארץ".
הנוסח המופיע להלן שוכתב ב- 2012.)

רוח המדבר מנדנדת את הקומה העשרים-וארבע. יש לו בעיה עם טלטלות. יש לו נטייה למחלת ים. בעוד רגע ידמה לעצמו שהוא מפליג בין הגלים המגולפים על הרכס שבאופק, שהוא נסחף אל תוך האובך המכסה את המזרח. הנה כבר עולה בו הבחילה. אבל החלון הארוך לא נפתח.

הוא יוצא למרפסת, נשען על המעקה, מנסה למצוא את בנייני העיר החבויים מאחורי מסך של חול. את הגגות. את החומה. הוא מסיר את משקפי השמש ומסמן בקצה אצבעו קו על הדוק הלבן שמכסה את העדשה. דמותו שלו, ליצן קטן, מחזירה אליו מבט מתוך הפלסטיק. דמותו שלו. דמותו של סגן השר. הטלפון מצלצל שוב. הוא לא עונה. הוא לא יענה. הם יחכו. שיחכו לעזאזל. מותר לו להיעלם לכמה שעות. זאת זכותו. מותר לו להתנדנד בקומה העשרים וארבע ולמלא את ריאותיו באבק. לחוש בחילה. לפחד. לרחם על עצמו קצת, מה יש? מותר לו!

שש ורבע עכשיו. ההצבעה בשבע.

ובכל זאת, כמה מעליב לעמוד כאן, הוא חושב, אדם במעמדו, איש חשוב, בעל זכויות, כמה מעליב לעמוד כאן מוכה סחרחורת, להתחבא בקומה העשרים וארבע של מלון פאר ירושלמי ולחכות שהזמן יעבור.

פקיד הקבלה לא זיהה אותו. במשקפי שמש וחליפה מוכתמת בחומוס הוא כנראה התאים להפליא לשם שבו בחר לחתום, שמו הקודם, השם המפואר, המביך, הנשכח, תווית של שושלת המתהדרת ברב קדמון. שם שמצלצל כמו חריקת מסמר על טיח יבש.

שמונה עשרה דקות אחרי שש.

למרפסת הסמוכה יוצאת עכשיו אישה. הוא מביט בה מזווית העין, חומק לפינת המרפסת, נצמד לקיר ומתבונן בה בלי שתוכל לראות אותו, כך הוא חושב. חמישה מטרים מפרידים בינו לבינה. שש ועשרים.

האישה במרפסת הסמוכה ניגשת אל המעקה ומשעינה עליו את זרועותיה. מבטה נשלח למרחקים. הוא מנסה לאמוד את גילה. הוא מנסה לצייר את גופה העטוף בחלוק רחצה על פי כתפיה העגולות ולחייה התפוחות. האם היא מוצאת חן בעיניו?

ענן האבק הרובץ על העיר מתכהה ומאדים. כיוון הרוח משתנה. מתאר הבתים נעשה עכשיו מעט ברור יותר.

כבוד סגן השר... לא היה קל להתרגל לשם החדש, השם שנגנב מחייל בן קיבוץ שאיתו שמר לילה אחד ושאת פניו אינו זוכר. אבל זה באמת שם טוב. סימטרי. קצוץ בפינותיו. מהוקצע למשעי. שם שבהחלט יתאים לשלט מואר בפינת רחוב. אבל אז, לפני שלושים שנה, שינוי השם הוציא את אביו מדעתו. במקום להשתבח במעמדו הציבורי של בנו האשים אותו שהוא אופורטוניסט. מצחיק. זה בדיוק מה שמטיחים בו עכשיו העיתונאים.

הערב, הם אומרים, תוכל היד המתרוממת להעיד על טיב בעליה. לגלות מי הוא באמת. היד המתרוממת. באופן מטפורי כמובן. שהרי ידיים כבר מזמן אינן מתרוממות. הן רק נדרשות לשלוח אצבע רפויה וללחוץ על כפתור ההצבעה. הנה היא, הנה היא היד הזאת, יד ימין הזאת, שולפת את הטלפון מהכיס. נו, מי זה עכשיו? אשתו. זאת אשתו עכשיו. הוא לא יענה לה. אסור לו לענות לה. הוא לא קיים עכשיו. הוא מרחף שיכור בתוך האובך, הולך לאיבוד מול דמדומי היום הדועך.

במרפסת הסמוכה, השכנה זזה ומצטופפת אל הפינה, מתקרבת אליו מאד. המטראז' ביניהם מצטמצם. הוא כבר מרגיש שהוא מכיר אותה, ובינו לבינו הוא מרשה לעצמו לקרוא לה "השמנמנת". הרוח מבדרת את תלתליה הארוכים חושפת פרופיל מדויק. הוא אומר לעצמו שהיא יפה. הוא אומר לעצמו שהיא מוצאת חן בעיניו. שכם לבנה נחשפת. יש שם קעקוע של פרפר.

אוי, אין מוצא. אין מוצא. אם יצביע בעד – יאשימו אותו בצביעות. אם יצביע נגד – יאשימו אותו בבגידה, ואז, אין שום ספק בכך, אדוניו ינדו אותו. זה יהיה סוף הרואי לקריירה מזהירה. אם לא יגיע להצבעה בכלל – יקראו לו פחדן. האם ההשפלה הוא מחיר ראוי לכבוד? אבל מעניין – כן זה באמת מסקרן מאוד – מה יגידו אם יעלה על מעקה המרפסת ויקפוץ. כן, ככה, יקפוץ לו ראש אל הרחוב. יתרוקק על הכביש. מה יגידו אז? ומה יגיד אביו, איש העקרונות הטהור והזך לעיתונאים שיבואו לראיין אותו? מה יספר כשישאלו אותו על בנו האהוב, על סגן השר, על האיש בקומה העשרים וארבע? האם יתאבל? האם יבכה עליו?

דווקא את דברי השבח והתהילה שישפכו על קברו, דווקא אותן הוא יכול לדמיין בקלות.

עוד שלושים וחמש דקות.

מתי כבר יגיע הבלייזר? במבסת המלון אמרו שהניקוי ייקח חצי שעה. הוא כמובן מיד ידע שהם משקרים. בארץ הזאת אתה תמיד יוצא מנקודת הנחה שאיש אינו אומר את האמת. ובעיר הזאת, עיר שבועות הנצח, ניקוי יבש הוא כנראה רק עוד מטאפורה להבטחת שווא. זה לא מפליא אותו. לא, זה לא מפליא אותו בכלל. הוא מחייך לעצמו. נו כן, העם הזה ממש חובב שקרים. למה להכחיש.

הגברת במרפסת הסמוכה הבחינה בו כנראה. נדמה לו שהיא מנופפת אליו. הוא מתעלם. זה שהיא רואה אותו לא אומר שהוא רואה אותה. זאת הנחה מוטעית שאנשים, כלומר אנשים שאינם פוליטיקאים, נוטים לעשות. היא פונה אליו. היא מדברת אליו דרך הרוח. הוא מתקשה לשמוע. היא צועקת, מנופפת ידיים, מסמנת לו הודעת פנטומימה. היא רוצה משהו. מה היא רוצה?

כמה זמן הם באמת צריכים כדי להעלים מהבלייזר שלושה כתמי חומס שיחד הצטרפו לכתם שמנוני בצורת לב? זאת חליפה יפהפייה שהביא מלונדון כשביקר שם לפני שנתיים עם שר החוץ, הוא כבר לא זוכר באיזה עניין. שיחות סודיות? הסכמים חשאיים?

חליפות קונים בלונדון, זה ידוע. חולצות בניו-יורק. עניבות בפריס. נעליים במילאנו. ובירושלים? מה יש כאן, בירושלים, בעיר שבה נולד ובה בגר? פעם, כשהיה סטודנט, כשרק התחיל לחפש לו מקום בעולם, זמן רב לפני שגילה את מסדרונות השלטון בעוזר פרלמנטארי צעיר, קנה לעצמו בעיר העתיקה מעיל עשוי מעור של כבש. הוא יכול להיזכר עכשיו בריח שרידי החיה שחבקו את כתפיו במשך חורף שלם. אבל זאת היתה האופנה אז. צעירים לבשו על עצמם נבלות. כך כנראה הרחיקו את עצמם מזוועות העולם.

הבחורה במרפסת השכנה מושיטה את ידה לשפתיה ומפשקת שתי אצבעות. סיגריה. היא רוצה סיגריה.

”סיגריה?” הוא צועק אליה.

היא מהנהנת.

”רק רגע,” הוא צועק אליה. אבל אולי איננה מבינה. ”מוֹמְנָטוּ,” הוא צועק.

היא מאשרת בתנועת ראש נמרצת. צוואר רחב תלוי על סנטרה. לחייה

תפוחות וסמוקות.

ביוגרפיה תלויה על קולב. זיכרונות של ארון בגדים. החיים הם מה שאנחנו לובשים כשאנחנו עוברים דרכם.

כשהיה ילד והיה מטפף מרק על מכנסי השבת, הייתה אמו, מנוחתה עדן,

מכה אותו פעמיים על עורפו. מכה אחת לכביסה המיותרת ואחת לתבשיל

המבוזבז. תצטרך למצוא כלה עשירה, הייתה אומרת לו.

והוא אכן שמע בקולה ומצא את המפלגה. אבל זאת לא הייתה תכנית. זה לא

היה תסריט שתוכנן מראש לפרטי פרטים. הכול היה מקרי כל כך. הרי החיים

מתגלגלים להם באקראי, כמו אבן במדרון. ואביו, האם באמת רצה שבנו ילך

בדרכו, שיהיה חרט כמוהו, שיתפרנס מעבודת כפיים, שבזיעת אפו יאכל לחם?

מה היה הסוציאליזם הזה שהתהדר בו אם לא כניעה תמימה לגורל? ובכלל,

האם הלחם הוא הדבר שבשבילו אנחנו חיים, או הכבוד? והאם לאבן הזאת,

הממהרת כל כך להתגלגל אל התהום, יש תכלית? יעוד? סיבה?

עוד שלושים וחמש דקות.

ברגע המכריע תדע היד, יד ימין, מה עליה לעשות. היא תשלח אצבע אל הכפתור הנכון. הממשלה תשרוד. חברי המרכז יזכרו לו את זה. בפריימריס הבאים הוא יבחר לעשירייה הראשונה. אין שום ספק בכך. בממשלה הבאה הוא כבר יהיה שר, שר בכיר, חבר קבינט, והלאה, והלאה, הלאה הלאה...

הוא נכנס לחדר ומחפש את קופסת הסיגריות. אולי השאיר אותה בכיס הבלייזר שנלקח לניקוי? לא. הנה הקופסה. הוא יוצא שוב למרפסת ומציג את הקופסה. היא מסמנת לו שיזרוק. הוא זורק. היא תופסת, מוציאה סיגריה ותוקעת אותה בין שפתיה. מה עכשיו? אש. היא מבקשת אש.

”מומנטו, הוא צועק אליה.

הוא חוזר לחדר מוצא את המצית ומשגר אליה גם אותו. עכשיו היא מפנה את גבה אל הרוח, מקיפה בכתפיה את כפות ידיה הסוגרות על הלהבה ואז נמתחת, פונה אליו ומניפה את הסיגריה בתנועת ניצחון. היא מחייכת אליו. זהו חיוך של אושר. של סיפוק.

הוא עונה לה באגודל זקור המאשר את הצלחתה. היא מנופפת לו והוא מנופף לה בחזרה.

היא יונקת מהסיגריה פעמיים, משליכה אותה מהמרפסת, ופתאום היא נעלמת אל תוך החדר ומיד חוזרת למרפסת גוררת אחריה כסא.

מה היא עושה שם? ”מה את עושה?” הוא צועק אליה. היא מחייכת אליו, בעצם ממשיכה את אותו חיוך שהעלתה על פניה עוד קודם, ומצמידה את הכסא למעקה המרפסת. .

היא מטפסת על הכסא.

”הי, מה את עושה שם?” הוא צועק.

עכשיו היא עומדת זקופה מול הרוח. חלוק הרחצה גולש מכתפיה. נופל. מחליק על ירכיה ונושר על הרצפה.

האובך הולך ומתפזר וככל שמתכהים השמיים כך הולכת ומתחדדת תמונת העיר.

ראשונה נדלקת תאורת הרחוב. אחריה פנסי מכוניות. אחר כך השלטים. החלונות. הזרקורים שמציפים את החומות. ולבסוף הכוכבים.

השכנה מעלה את גופה המעורטל על המעקה, בזהירות, בלוליינות, רגל אחרי רגל. היא פורשת את ידיה לצדדים. שדיה עולים ויורדים עם נשימותיה המהירות.

”מה את עושה?” הוא צועק אליה, ”מה את עושה?”

אבל הרי הוא יודע בדיוק מה היא עושה. היא עומדת להמריא אל העיר המתקשטת באור. עיניה עצומות, שפתיה מחייכות ושערה המתולתל מתבדר ברוח.

”וּוֹט אָר יו דואינג?” הוא צועק. ”קֶס קאָ וו פֶּר, מדמואזל?”

הוא נדבק לזווית המרפסת, מנסה להתקרב אליה עד כמה שיותר. אבל היא רחוקה.

”פֶּליז! הוא צועק, ”פֶּליז דוֹנֶט דו איט!”

לעזאזל, זה בכלל היה רעיון שלו. הרי הוא היה זה שחשב על זה קודם. נכון, לא לגמרי ברצינות. לא לא. זה רק היה בצחוק. סתם. מחשבת הבל. מה לעשות עכשיו? לצאת מהחדר, כן, לרוץ אל החדר הסמוך, להיכנס – אם הדלת פתוחה – לתפוס אותה ולהוריד אותה מהמעקה. מיד! עכשיו! הוא צריך למהר! זיעה מכסה אותו. אולי יספיק, אולי ינסה. הוא חייב לנסות.

הוא עוזב את המרפסת, עובר בחדר, פורץ למסדרון ורץ אל החדר הסמוך. עכשיו הוא עומד מול דלת 2422 ואצבעות יד ימינו לופתות את הידית. הוא מסובב. הדלת פתוחה.

אבל הנה מגיח מעבר לעיקול המסדרון השליח ממכבסת המלון. על זרועו תלוי הז'אקט האנגלי, עטוף בניילון.

”סוף-סוף, הוא אומר בחומרה.

”זה לחדר שתיים ארבע שתיים ארבע, ”אומר השליח.

”זה בסדר, זה אני.”

השליח מביט בו בסקרנות. מהסס.

”אתה יודע מי אני?” הוא שואל את שליח המכבסה.

הבחור מעלה חיוך תמה. "מהטלוויזיה אולי?" הוא מנסה. טיפות זיעה

מנקדות את מצחו.

"אולי, עונה סגן השר.

הוא לוקח את הז'אקט מידו של השליח, מחלץ אותו מהשקית וסוקר אותו.

אכן, הכתם נעלם. הוא מושך מתוך הצווארון את קולב התיל, מנער את הז'אקט,

מכניס את יד ימין לתוך השרוול, אחר כך את יד שמאל, מותח את הצווארון על

עורפו ומניע את ראשו לצדדים.

הוא מביט בשעון. השליח מחכה.

עוד עשרים דקות. תשע עשרה דקות. שמונה עשרה.

פתאום הוא נזכר באישה העומדת על המעקה. "תגיד, הוא אומר לשליח,

"אכפת לך להיכנס רגע לחדר הזה, לבדוק, יש שם בחורה... היא לא בסדר..."

השליח מריץ את עיניו הנבוכות מספרות המתכת שעל דלת החדר אל פניו של

האיש בבלייזר.

"תשמע, יש שם בחורה שנמצאת במצוקה, אומר שוב סגן השר, מנסה

לשכנע, "ראיתי אותה מהמרפסת שלי."

"אז למה אתה לא קורא לביטחון של המלון?" שואל השליח.

הם עומדים זה מול זה, מחכים.

"כן, אומר סגן השר, "אתה צודק, לא חשבתי על זה."

שליח המכבסה ממשיך לעמוד מולו קפוא. ייאוש גדול ממלא פתאום את

חזהו. של סגן השר. זאת הרגשה מוזרה, זרה, שאולי קשורה לרצף הזיכרונות

הזה שעלה בו כשעמד במרפסת. קשורה למחשבות על אבא. לצלצולו של השם

הישן. ליד ימין. למחלת הים. השד יודע. הוא נזכר בגגות הצפופים שראה

במרחק, הבתים המוקפים בחומה ועטופים באובך צהבהב, ומרגיש כאילו גם

ליבו תקוע שם בתוך מבוך עתיק, מהודק בחגורת סלעים מסותתים שלא

מאפשרת לו לפעום.

"מצטער, הוא אומר לשליח בקול חנוק, "אין עלי כסף לטיפ, אבל אולי אתה

רוצה משהו אחר?"

"כמו מה?" שואל השליח.

הטלפון בכיסו מצלצל. הוא מוציא אותו ומושיט אותו לשליח.

”זה כל מה שיש לי,“ הוא אומר. ”קח אותו. אתה יכול למחוק את כול מה שיש עליו.“

אבל השליח מפנה אליו את גבו, רוטן לעצמו, ומסתלק לעיקול המסדרון. עוד עשר דקות.

הוא יורד ללובי. הנהג מחכה לו שם.

”מהר,“ הוא אומר לנהג, ”שבע דקות להצבעה.“

מכונית השרד עוקפת את ההתקהלות. אמבולנס מהבהב.

”בחורה קפצה מקומה עשרים וארבע,“ אומר לו הנהג. ”נערת ליווי. אבל כפרה. אין מה לעשות. ממילא יש יותר מדי כאלה.“

”מה יש יותר מדי? מה?“ שואל סגן השר בגרון חנוק. דמעות עומדות לפרוץ מעיניו. הוא מצמיד את מצחו לשמשת החלון.

”אנשים שרוצים למות,“ אומר הנהג, ”יש יותר מידי אנשים שרוצים למות.“

עוד חמש דקות.

ליבו דופק במהירות וכשהוא מבחין מרחוק בהבזקי המצלמות המחכות לו חוזרת אליו תחושת החגיגות. העצב נעלם. המועקה מסתלקת. הוא נזכר למה הוא כאן. האבן המתגלגלת... התכלית... היעוד... הוא מחייך. והיד הזאת, יד ימין, מונחת על גב המושב ואצבעותיה מתופפות מקצב של שיר שמח. כן, אין מה לעשות, ההשפלה, לפעמים, היא מחיר הכבוד.

הטלפון מצלצל.

”אני כבר כאן,“ הוא אומר למכשיר, ”היד כבר מוכנה.“

ויום אחד עוד יקראו רחוב על שמו. אולי אפילו כאן, ממש כאן, שדרה קטנה, או לפחות סמטה יתנו לו, שביל בתוך פאה נוכרית של אבן ובטון על ראש גבעה צחיחה. פינה אחת, פינה וזה הכול, בעיר המרופטת הזאת, עיר ילדותו התשושה משבועות של נצח.

חזרה לאתר

